

Fondator: Gheorghe Doran

Cenăzeanul

asociația
culturală
concordia
c e n a d

Periodic de opinie și informare socio-culturală • Anul XXIII (2015) nr. 1

Din cuprinsul acestui număr:

● Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad ● Întrebări pe adresa Primăriei ● Pâinea noastră cea de toate zilele (interviu) ● Curier juridic ● Nume de botez la românii ortodocși din Cenad ● Pagina sărbilor cenăzeni ● Efectuarea controlului pentru trecerea frontierei de stat ● Cupa Banatului – ediția a VI-a ● Pescari cenăzeni pe alte meleaguri (VI) ● Jurnal de croazieră cu nava „MSC Orchestra” - 7-15 aprilie 2014 (VI) ● Rețete c/ă la Cenad ● Concertul de colinde și datini românești ●

Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad

De la precedenta apariție a revistei „Cenăzeanul” și până la predarea la tipar a numărului de față, Consiliul Local a aprobat următoarele hotărâri:

Hotărârea nr. 37 din 15 decembrie 2014 privind rectificarea bugetului local Varianta a VI-a;

Hotărârea nr. 38 din 22 decembrie 2014 privind stabilirea impozitelor și taxelor locale, respectiv a tarifelor de bază lunare pe mp pentru închirierea spațiilor cu altă destinație decât cea de locuință pentru anul 2015;

Hotărârea nr. 39 din 22 decembrie 2014 privind stabilirea taxelor locale la extrabuget pe anul 2015;

Hotărârea nr. 1 din 13 ianuarie 2015 privind efectuarea unui împrumut din excedentul bugetului de venituri proprii la 31 decembrie 2014 pentru acoperirea golurilor temporare de casă la secțiunea de funcționare;

Hotărârea nr. 2 din 26 ianuarie 2015 privind aprobarea organizării, funcționării rețelei școlare la nivelul comunei din cadrul Școlii Gimnaziale comuna Cenad pentru anul școlar 2015-2016;

Hotărârea nr. 3 din 26 ianuarie 2015 privind aprobarea Planului de acțiuni de interes local pentru repartizarea orelor de muncă beneficiarilor Legii nr. 416/2001, pentru anul 2015.

Facem precizarea că documentele în cauză se pot consulta pe larg la sediul Primăriei Cenad.

Miroslav Marianuț

**Publicație realizată cu sprijinul
Consiliului Local Cenad
și al Primăriei comunei Cenad, județul Timiș
(www.cenad.ro)**

Colegiul de redacție: **Gheorghe Anuichi,
Dușan Baiski, Tiberiu Bociat, Slavka Bojin,
Gheorghe Covaci, Dorin Dronca, Fodor Francisc,
Pauline Huschitt, Milenco Iancov Gheorghe Ivașcu,
Miroslav Marianuț, Dan Muntean, Cornelia Varga**
Responsabilitatea pentru conținutul materialelor
revine exclusiv autorilor.

Materialele se pot trimite prin e-mail:
redactia.cenazeanul@gmail.com

Anonimele nu se iau în considerare.

Editor: Dușan Baiski

Tipografia ArtPress, str. Cermena 1, Timișoara 300110,
tel. 0256 293 809, fax 0256 293 975.

ISSN 1222-5843

Întrebări pe adresa Primăriei

*Răspunde: Nicolae
Crăciun, primarul comunei
Cenad:*

1). În afară de ploaie, cărui fapt se datorează acumularea de apă în exces în șanțuri și în multe din grădinile și holdele cenăzenilor?

- 2014 a fost un an cu precipitații multe și în cursul anului nivelul freatic al apei a crescut. Ploile din toamnă și iarnă au contribuit decisiv la creșterea acestui nivel. În anii cu nivel freatic ridicat, bălțile de la marginea localității se umplu și apa se scurge mai greu. Sunt însă și zone în localitate, și aici mă refer la grădini, unde nivelul terenului este sub nivelul șanțului din stradă, acolo fiind imposibil să se evacueze apa. Aceste bălți de la marginea localității, la rândul lor, se varsă în canale care nu sunt administrate de către noi și care sunt necurățate de ani de zile. Mai mult decât atât, stațiile de pompare sunt neîntreținute și pornirea lor a fost extrem de grea, ea făcându-se cu sprijinul întreprinzătorilor privați care administrează terenuri în zonele unde bălțește apa. Odată pornite aceste motopompe, apa este evacuată în Mureș, dar, din păcate, nu apa din localitate, ci doar apa pompată din Aranca, deoarece autoritățile sârbe au închis scurgerea apei din Aranca pe teritoriul lor, având și ei probleme mari cu inundațiile. În acest sens, apa din comună nu este preluată de către Canalul Mare și pompata în Mureș până când nu va scădea nivelul din acest canal, să nu ne vină și mai multă apă spre localitate. Acest fenomen cu stagnarea apei se repetă ciclic, o dată la 5-6 ani.

2). Ce demersuri au făcut sau vor face autoritățile locale pentru a preîntâmpina pe viitor astfel de situații?

- Noi intervenim ori de câte ori este nevoie pentru a evacua acest surplus de apă și de această dată am lucrat cu un buldoexcavator timp de trei săptămâni, răstimp în care am curățat toate canalele de la periferia localității. Ar fi de preferat ca în demersul nostru să fim ajutați mai mult și de cetățeni în ceea ce privește desfundarea podețelor din fața casei, dar, din păcate, majoritatea doar asistă la lucrările pe care le facem. Conform legii care reglementează buna gospodărire a localităților, cetățenii au obligația să-și întrețină spațiul din fața casei.

3). Care este situația actuală a apei potabile?

- În ceea ce privește calitatea apei potabile în Cenad, pot să vă spun că se încadrează în parametrii de apă bună pentru consumul casnic. Acum trei săptămâni au fost recoltate probe de apă de către „Aquatim”, dar, din păcate, nu ne-a parvenit rezultatul acestei probe. Externalizarea serviciului de alimentare cu apă către „Aquatim” are drept scop îmbunătățirea calității apei prin construcția unei stații de tratare a apei.

(D.B.)

Pâinea noastră cea de toate zilele

Interviu cu dl Janecsko Peter, cel care, alături de familie și câțiva angajați asigură pâinea majorității locuitorilor Cenadului. Peter e născut la Cenad, în anul 1953. Este căsătorit cu dna Janecsko Elisabeta. Au un fiu, pe Janecsko Peter Jr., căsătorit cu Juliana, și o nepoată.

- De când datează preocuparea familiei Janecsko pentru asigurarea pâinii pentru locuitorii comunei Cenad?

- Am început să facem pâine în actuala locație din 1969, mai întâi în cadrul Cooperativei de Consum și apoi la PENCOOP Sănnicolau Mare. Din anul 1981, brutăria din Cenad a trecut în administrarea Cooperativei Agricole de Producție (C.A.P.) Cenad. În vremea respectivă, condițiile de lucru erau mai grele. Se lucra cu malaxorul, cu sită normală, iar coacerea pâinii se făcea în cuptor, cu combustibil lichid. Făina o primeam în saci de 80 kg, care erau greu de manevrat. Se muncea în două schimburi, iar producția, mai mare decât cea actuală, se valorifica la magazinele existente și la brutărie. La magazine se vindeau pâinea, cornurile și colaci pe bani, iar la brutărie se dădea pâinea numai la schimb cu făină.

- În ce mod s-a desfășurat activitatea brutăriei după 1989, anul revoluției timișorene?

- În 1990, am reușit să cumpăr brutăria prin licitație, împreună cu familia, și la început am administrat-o ca asociație familială, iar pe urmă am schimbat încadrarea juridică a organizației în societate cu răspundere limitată (S.R.L.). În primii ani, am luat și făină la schimb cu pâine și anume 1,1 kg de făină pentru 1 kg de pâine, aici fiind inclus și coptul pâinii. La ora actuală, ne desfășurăm activitatea prin cumpărare de făină, iar pâinea o vindem exclusiv pe bani.

- Ce anume contribuie la calitatea pâinii, cornurilor și colacilor pe care îi produceți?

- Aș menționa în primul rând priceperea brutarilor Petru Lascu, Milovan Zomboraț, Szomory Tibor, care,

alături de mine și de fiul meu, Janecsko Peter Jr., participăm în exclusivitate la procesul de producție. Un alt factor hotărâtor în ceea ce privește calitatea pâinii este calitatea făinii, pe care o luăm în totalitate de la firma „Boromir” din Deva, renumită la nivel național pentru calitatea făinii pe care o produce. În rețeta de fabricație nu folosim alte ingrediente în afară de 100 g de ameliorator la 100 kg de făină. Calitatea pâinii pe care o producem a fost recunoscută la numeroase expoziții în domeniu prin diplome, dar cea mai mare mulțumire a mea este aprecierea pe care o primim din partea locuitorilor Cenadului. Desfacerea produselor noastre de panificație se face numai la brutărie, de aceasta ocupându-se soția mea, Elisabeta, și nora Iuliana.

- Aveți anumite nemulțumiri sau întâmpinați ceva dificultăți în activitatea pe care o desfășurați?

- Ca și nemulțumire aș menționa scăderea, în ultimii ani, a producției din cauza diminuării desfacerii pe fondul plecării semnificative din punct de vedere numeric a locuitorilor la muncă în străinătate. Ca fapt pozitiv, consider că scăderea taxei pe valoarea adăugată (T.V.A.) la pâine de la 24% la 9% a fost o măsură benefică, care a dus la scăderea prețului pâinii.

- Mai desfășurați și alte activități în afară de activitatea de bază?

- Da, în afară de panificație ne mai ocupăm de cultivarea pământului în suprafață de 6 ha de teren arabil. Prin tehnologiile folosite ne declarăm mulțumiți de rezultatele obținute. Valorificarea producției obținute, în speță grâu, porumb și orz, o facem în gospodăria proprie, folosind recolta la creșterea animalelor. În afară de aceasta, mai avem deschis în clădirea proprie, alături de brutărie, un bar și anume din anul 2006, unde lucrează doi angajați: Kerekes Monica și Kovacs Janos și unde se poate găsi oricând o bere rece.

- Domnule Janecsko, vă mulțumesc pentru amabilitate și vă doresc succes în continuare în competiția pâinii de Cenad cu mărci deja renumite în zona de vest a României!

A consemnat: **Ing. George Ivașcu**

Curier juridic

Ce înseamnă dobândirea dreptului de proprietate asupra imobilelor prin uzucapiune?

Răspunde: dl. av. Dan Muntean:

Sunt multe persoane care folosesc imobile fără nici un act de proprietate sau doar pe baza unor înregistrări sub semnătură privată (așa numitele „acte de mână”) încheiate cu proprietarul sau cu terți, iar uzucapiunea este un instrument pentru dobândirea dreptului de proprietate asupra acestor imobile.

Uzucapiunea sau prescripția achizitivă este un mod de dobândire a dreptului de proprietate și a dezmembrămintelor dreptului de proprietate (de regulă, servituțile mai pot fi dobândite prin uzucapiune) asupra imobilelor care se întemeiază în principal pe starea de fapt a posesiei neîntrerupte și de lungă durată.

În momentul de față, în România sunt aplicabile trei legi care reglementează uzucapiunea și acest fapt este determinat de aceea că uzucapiunea este guvernată de legea care era în vigoare la data începerii posesiei.

În cea mai mare parte a României, cu excepția Banatului, a Bucovinei și a unei părți din Transilvania, începând cu anul 1865 și până la data de 1 octombrie 2011 uzucapiunea a fost reglementată de dispozițiile Codului civil din 1864 și se aplica în aceste zone unde nu exista carte funciară și o evidență a proprietăților prin înscrierea proprietarilor în aceste cărți funciare, ci erau doar niște registre de transcripțiuni. Practic, în acel sistem de evidență dreptul de proprietate se dovedea doar cu actul de dobândire a imobilului și nu cu dovada înscrierii dreptului de proprietate într-o carte funciară. Codul civil din 1864 prevede două moduri de dobândire a dreptului de proprietate prin uzucapiune.

Primul mod de dobândire prin uzucapiune se bazează pe o posesie continuă, neîntreruptă, publică și sub nume de proprietar pe o perioadă de 30 de ani. Posesia care poate duce la obținerea dreptului prin uzucapiune înseamnă a deține sau folosi, încontinuu, adică neîntrerupt timp de 30 de ani. Totodată, această posesie trebuie să fie netulburată, adică să nu se întemeieze sau să fie obținută sau păstrată prin acte de violență. Posesia mai trebuie să fie și publică și sub nume de proprietar, adică să nu fie exercitată clandestin sau în secret și posesorul să fie asimilat proprietarului imobilului astfel ca nici o altă persoană să nu poată invoca un drept asupra imobilului. Deci oricine a început să posede, în condițiile arătate mai sus, poate solicita unei instanțe de judecată constatarea dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune.

Al doilea mod de dobândire prin uzucapiune reglementat de Codul civil din 1864 prevede că cel ce posedă, cu bună credință și printr-o justă cauză, un imobil

timp de zece ani, dacă adevăratul proprietar locuiește în județul unde se află imobilul sau 20 de ani dacă adevăratul proprietar locuiește în altă parte, dobândește dreptul de proprietate.

Față de uzucapiunea de 30 de ani, la cea de 10-20 de ani este necesară dovedirea justului titlu și a bunei credințe. Justul titlu reprezintă un act valabil de dobândire a dreptului de proprietate (vânzare-cumpărare, donație, schimb, întreținere), dar care să nu provină de la adevăratul proprietar și totodată trebuie să existe buna credință a dobânditorului adică acesta să aibe convingerea că cel de la care a dobândit dreptul este proprietar, chiar dacă în realitate proprietar este o altă persoană.

În Bucovina, o parte din Transilvania și în Banat, zona noastră de interes, de-a lungul timpului au fost în vigoare mai multe legi privind uzucapiunea.

Anterior anului 1938, în Banat uzucapiunea era reglementată de codul civil austriac, dar în acest moment nu mai poate fi invocată posesia anterioară acestui an în principal deoarece nu mai poate fi dovedită, în condițiile în care sunt puține persoane în viață care erau adulți în acel moment atât pentru a uzucapa, cât și pentru a depune mărturie.

Deci în zona noastră, în perioada 1938-1943, precum și în perioada 1947-01.11.2011 se aplicau dispozițiile Decretului-lege nr. 115/1938 privind așa numita uzucapiune tabulară, deoarece în această zonă încă dinaintea anului 1900 evidența proprietăților se face în sistemul cărților funciare, care înseamnă că se ține evidența tuturor imobilelor în cărți funciare, iar proprietatea se dovedește cu cartea funciară. În sistemul de carte funciară, un contract de transfer al dreptului de proprietate nu transferă dreptul de proprietate până nu este înscris în cartea funciară.

Astfel, în condițiile Decretului-lege nr. 115/1938, condițiile dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune sunt posesia continuă, neîntreruptă, publică și sub nume de proprietar pe o perioadă de 20 de ani de la data decesului proprietarului înscris în cartea funciară. Practic, cea mai importantă deosebire față de sistemul Codului civil este necesitatea dovedirii decesului proprietarului înscris în cartea funciară precum și posesia timp de 20 de ani de la decesul proprietarului tabular, iar proba decesului este uneori foarte greu de dovedit în cazul în care proprietarul a plecat din localitate sau chiar din țară.

Dar și în Banat, în perioada 1943-1947, s-au aplicat dispozițiile Codului civil din anul 1864, iar pentru posesiile începute în această perioadă uzucapiunea impune doar posesia de 30 de ani fără a mai fi necesară dovada decesului.

În activitatea mea de avocat am reușit să obțin pentru mulți clienți dobândirea dreptului de proprietate prin uzucapiune începută în perioada 1943-1947, deoarece această perioadă a coincis cu partea finală a celui de al Doilea Război Mondial și migrările de populații de după război, fapt ce a determinat ca multe imobile să rămână fără proprietari și a înlesnit intrarea în posesia acestor

imobile rămase libere. Și proba începutului posesiei era facilă, deoarece martorii puteau foarte ușor plasa în timp începutul posesiei cu sfârșitul războiului. Din păcate, prin trecerea implacabilă a timpului, astfel de uzucapiuni sunt tot mai greu de dovedit, deoarece persoanele ce ar putea fi martori ar trebui ca în anul 1945 să fi avut cel puțin 15 ani pentru a-și aminti începutul posesiei, ori acum sunt puține persoane de peste 85 de ani ce pot depune mărturie.

Pentru posesiile începute după data de 01.10.2011, pe întreg teritoriul României se aplică unitar dispozițiile Noului Cod civil, care prevede două tipuri de uzucapiune, extratabulară și tabulară.

Uzucapiunea extratabulară intervine în situația în care se înscrie în cartea funciară dreptul de proprietate al celui care posedă timp de 10 ani un imobil, dacă proprietarul înscris în cartea funciară a decedat sau în cazul persoanelor juridice și-a încetat existența, dacă a fost înscrisă în cartea funciară declarația de renunțare la proprietate ori dacă imobilul nu a fost înscris într-o carte funciară.

Uzucapiunea tabulară intervine dacă un drept de proprietate fără cauză legitimă, adică greșit, a fost înscris într-o carte funciară coroborat cu o posesie de bună credință de 5 ani. Acest lucru înseamnă că dacă cel care folosește timp de 5 ani un imobil pentru care a reușit să-și înscrie în cartea funciară dreptul de proprietate, chiar dacă aceasta înscriere nu este valabilă, devine proprietar al imobilului, dar ca o părere personală în condițiile în care înscrierile în cartea funciară se fac foarte riguros după intrarea în vigoare a legii 7/1996 și mai ales după implementarea unui sistem informatic de evidență a cărților funciare, această uzucapiune tabulară va fi foarte greu aplicabilă.

La toate formele de uzucapiune prezentate mai sus se poate aplica o instituție juridică numită joncțiunea posesiilor. Acest lucru înseamnă că cel care solicită constatarea dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune poate face acest lucru chiar dacă personal nu are o posesie neîntreruptă de 5, 10, 10-20 sau 30 de ani arătate mai sus, dacă își unește posesia sa cu posesia exercitată de cei de la care a preluat imobilul și posesia lui, de exemplu dacă cel ce solicită constatarea uzucapiunii a preluat posesia de la părinți, bunici și alte persoane pe care le putea moșteni sau dacă posesia s-a transmis în temeiul unui act translativ de posesie. Astfel, dacă posesorul anterior nu poate încheia un act notarial valabil de vânzare-cumpărare către noul posesor, dar de regulă pentru vânzarea acestor imobile părțile încheiau înscrisuri sub semnătură privată, așa zisele „acte de mână” de vânzare a dreptului de proprietate sau posesie, acest act poate constitui un just titlu pentru joncțiunea posesiilor și invocarea uzucapiunii. În aceste condiții, unind posesia noastră cu cea a antecesorilor, părinți, bunici etc. sau cu posesia celui de la care am preluat imobilul, puteam cumula perioada prevăzută de lege pentru a uzucapa.

Trebuie să precizez un lucru important și anume că dreptul de proprietate nu poate fi obținut prin uzucapiune dacă folosința se exercită în temeiul unui contract de închiriere, arendă, concesiune, locațiune, încheiat cu

proprietarul, deoarece în această situație nu suntem în prezența unei posesii ce face posibilă uzucaparea, ci a unei detenții precare.

Din punct de vedere procedural, cu intrarea în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, pentru toate formele de uzucapiune invocate se aplică aceeași procedură. Astfel, cel care are îndeplinite condițiile de a uzucapa va formula o cerere la judecătoria în circumscripția căreia se află imobilul.

În cerere va trebui să indice imobilul în cauză, proprietarul acestuia, eventualii moștenitori dacă proprietarul este decedat.

Cenad - Vedere de sus

La cerere se anexează, obligatoriu, o documentație cadastrală-topografică de identificare a imobilului efectuată de un inginer topograf, extras de carte funciară dacă imobilul este întabulat, actul de deces al proprietarului sau de încetare a existenței persoanei juridice când este cazul, un certificat emis de Camera Notarilor Publici din care să rezulte dacă a fost dezbatută succesiunea de pe urma proprietarului decedat, cu indicarea eventualilor moștenitori, certificat fiscal al imobilului, o adeverință eliberată de primărie din care să rezulte că imobilul nu face parte din domeniul public al statului sau a unității administrativ teritoriale, un înscris constatator al actului juridic pe care se întemeiază posesia (dacă există un astfel de act nefiind obligatoriu), actul de identitate al petentului precum și indicarea numelui și adresei a doi martori cu care va dovedi posesia.

După sesizarea instanței, aceasta va dispune afișarea timp de 6 luni a unei somații pe ușa imobilului în cauză, la avizierul primăriei, la ușa instanței și la avizierul biroului de carte funciară, perioadă în care orice persoană interesată va putea formula eventuale opoziții, iar după împlinirea celor 6 luni va pune cauza pe rol, va audia martorii și se va pronunța asupra cererii.

Dobândirea dreptului de proprietate prin uzucapiune devine completă în momentul întabulării acestui drept în cartea funciară în baza hotărârii judecătorești definitive.

Nume de botez la românii ortodocși din Cenad

Delicată, mai puțin sau mai mult, problema numelui de botez revine acut la suprafață mai cu seamă atunci când e vorba de apariția în familie a unui nou-născut. Desigur, trebuie să trecem peste faptul că feții preferați au fost băieții, de unde „n” drame de familie. Într-o societate, chiar și în cea contemporană, unde bărbatului încă îi este hărăzit rolul de războinic (apărător sau cuceritor), femeii îi rămâne, întotdeauna, un rol secundar: cel de mamă și gospodină, numele trebuind să poarte în el toate semnificațiile cu pricina.

Așadar, numele. Trebuie să începem scurtul nostru demers cu definiții ale substantivului neutru „nume”, extrase din Dicționarul Explicativ al Limbii Române (varianta electronică: dextonline.ro):

„NŪME, nume, s. n. 1. Cuvânt sau grup de cuvinte prin care se arată cum se cheamă o ființă sau un lucru, o acțiune, o noțiune etc. și prin care acestea se individualizează. ♦ Nume de botez (sau mic) = prenume. Nume de familie = nume pe care îl poartă toți membrii aceleiași familii și care se transmite de la părinți la copii. Ziua numelui = zi în care cineva își sărbătorește onomastica.”

Ceea ce ne interesează cu deosebire este, în cazul de față, numele de botez sau numele mic.

Există, în acest sens, o întreagă literatură de specialitate și, evident, vom preciza textele care ne-au ajutat în elaborarea lucrării de față, ele fiind suportul care ne-a permis, pe lângă numele locuitorilor comunei Cenad, de credință greco-ortodoxă română, în perioadele 1876-1903 și, respectiv, 2011-2013, extrase din matricolele bisericești, și o serie de analize și considerații privind trecutul și actualele tendințe în sfera antroponimelor¹.

De la bun început, trebuie precizat că în toată această problematică avem de-a face cu două aspecte: unul legat de poziția Bisericii față de numele de botez și altul al autorităților laice, cele două nemaifiind intercondiționate. Astfel, dacă până la începutul secolului al XX-lea nu se putea concepe ca în ziua sau imediat după nașterea sa fiul să nu fie botezat și uns cu mir, în clipa de față prima grijă a părinților este să anunțe nașterea copilului la autoritățile locale și abia după aceea să-l boteze. Legat de numele de botez, bisericile de rit creștin răsăritean (greco-ortodox) au propriile sinaxare². Însă cum laicatul nu este mereu în acord cu legile scrise și nescrise ale Bisericii, nu a rareori se intră în conflict cu aceasta din urmă. Dacă, de exemplu, cele mai multe din bisericile autocefale răsăritene botează cu orice nume (mai puțin cele sataniste), Biserica Ortodoxă Rusă a avut o poziție mai intransigentă, preoții săi refuzându-le creștinilor botezați în alte biserici locale pomenirea sau Sfintele Taine dacă numele lor nu se găsește în calendar, drept pentru care Patriarhia Moscovei a fost nevoită să intervină.

Valurile succesive de popoare slave care s-au așezat în Peninsula Balcanică, deci și în Banat, de-a lungul timpului, au avut puternice influențe asupra numelor de botez ale românilor autohtoni. Iar introducerea slavonei vechi ca limbă liturgică a definitivat ceea ce mai era de definitivat în ceea ce privește onomastica vechilor locuitori. Desigur, primii care au adoptat nume slavizate sau chiar slave au fost exponenții nobilimii locale. Astfel, în unele regiuni românești au ajuns la aproape două treimi de nume slave ori slavizate (Moldova, de pildă). Primii voievozi români și rudele lor poartă nume slave ca: Dragoș, Bogdan, Litovoi, Seneslav, Tihomir, cunoscute din documente și cronici. Unele dintre numele atestate sunt însoțite de o sumă de derivate de origine slavă, la care s-au adăugat altele create în limba română³.

În același context, unii, deși recunosc ponderea mare a onomasticii slave în antroponomia românească, consideră că „... este prea mare, dar nu din motive obiective, ci subiective, ale autorilor etimologiilor; mai exact, autorii dicționarilor și ai altor lucrări ce conțin etimologii ale antroponimelor, etimologii datorate unor condamnabile insuficiențe, cum sunt neaplicarea principiului etimologiei interne, valabil și în onomastică întocmai ca în lexicul comun, și neaplicarea principiului după care „originea unui cuvânt [respectiv antroponim] trebuie căutată întâi în limba română, în sistemul ei de formare a cuvintelor [respectiv: a antroponimelor]”⁴.

Mai mult decât atât, în Ardeal și Banat s-a resimțit puternic tendința de maghiarizare a numelor și aceasta nu doar prin notare, ci și prin pronunție. Nemulțumită de acest tratament, intelectualitatea românească a căutat să evite asemenea influențe, reactualizând onomasticonul latin, pentru care nu se mai căutau corespondente în limba maghiară⁵. Preoții și învățătorii români din Cenad s-au adaptat rapid la acest curent, așa cum se va vedea mai jos.

În context, dar de data aceasta în România, dacă pe timpul comunismului numele mici ale minorităților se schimbau cu echivalentele românești (Erzsébet – Elisabeta; Miklós – Nicolae; Tibor – Tiberiu; Gyula – Iuliu; György – Gheorghe), maghiarii au apelat la nume originale ungurești, care nu pot fi traduse în limba română: Csaba, Béla, Levente, Zsolt (pentru băieți băieți), și Csilla, Gyöngyvér, Réka, Emese (pentru fete). De asemenea, numele sârbești sunt acum transcrise potrivit ortografiei și alfabetului românesc (corect scris ar fi, chiar utilizându-se alfabetul latin: Jeftić - Ieftici, Dušan - Dușan, Jadranka - Iadranca, Božidar - Bojidar). Mai mult decât atât, slaba pregătire școlară a unor funcționari publici din România, deci și din Cenad, efectiv a „torturat” o sumedenie de nume aparținând etnicilor minoritari. Și vă oferim un exemplu din familie: Jeftić (Јефтић după ortografia sârbă cu caractere chirilice) a fost pe rând: Ertin, Eftin, Eftici, Ieftici. De unde și numeroasele probleme legale determinate de aceste stâlci de nume de familie.

Din păcate, în școala românească actuală nu se învață deloc sau prea puțin variantele alfabetului latin adaptat popoarelor din jur, cum nici aceste popoare nu

învață literele specific alfabetului românesc. Drept urmare, și românii sunt adeseori rebotezați la trecerea prin diverse vămi: Șerbănescu devine Serbanescu, cetățeanul roman de etnie sârbă Cedomir devine la vamă Țedomir (litera „c” din alfabetul sârbesc latin fiind echivalenta literei românești „ț”). La fel și altele: Jadranka – Iadranca – Iadranța, Božidar – Bojidar – Boiidar ș.a.m.d.

Dar să revenim la numele de botez. Ieromonah Petru Pruteanu din Republica Moldova (iulie 2012 – preot în Portugalia, nemulțumit de faptul că Sinaxarul tipărit anual în Calendarul Bisericii Ortodoxe Ruse (de care depinde și Biserica Ortodoxă din Republica Moldova) nu conține numele tuturor sfinților din Răsărit și foarte puține nume de sfinți din Apusul creștin (de până la 1054), a întocmit o listă cu sfinții ortodocși din Apus, care au aparținut Bisericii Universale de până la 1054. Lista, publicată pe blogul său www.teologie.net, cuprinde peste 600 de nume. Și tot el spune: „Deci, aveți ocazia să citiți nu doar un șir de nume ale unor oameni din vechime, ci numele unor sfinți a căror viață nu este cu nimic mai prejos decât a sfinților din Răsărit (despre care tot nu știm mare lucru, dar măcar numele ne sunt cunoscute).” Și, încheie el: „Deci, stimați preoți, nu căutați doar să dați nume creștine pruncilor pe care îi botezați, ci învățați-i să trăiască ei înșiși creștinește ca să-și sfințească numele lor! Iar dacă, în urma discuțiilor cu părinții, reușiți să-i convingeți să dea copiilor lor numele unor sfinți, atunci vorbiți-le și despre viața aceluia sfânt și despre căile de imitare a acesteia. <<Cea mai frumoasă cinstire a sfinților este imitarea vieții lor>> ...”

Trebuie însă precizat și faptul că ieromonahul Petru Pruteanu a întocmit și o „Variantă de Sinaxar tipiconal”, pe care-l propune clericilor și credincioșilor din Republica Moldova, precizând că „Cu anumite excepții (menționate în notele de la subsol), acesta ar putea fi valabil și pentru clericii și credincioșii din România”.

La rândul său, cotidianul on-line (ziarullumina.ro) „Lumina” (editat de Centrul de Presă Basilica al Patriarhiei Române) are o poziție tranșantă față de numele de botez: „Copilul să primească un singur nume la Botez, căci are un singur suflet”. După cum spune autorul anonim al articolului cu același nume (14 august 2008), „La Botez, fiecare copil primește un singur nume, căci și omul are o singură naștere și un singur suflet. Numele de Botez reprezintă sufletul omului unit cu Dumnezeu prin Botez, prin credință dreaptă și fapte bune.” În continuare, același autor accentuează: „Este oprit a se pune copiilor două și chiar trei nume la Botez, după moda de astăzi a lumii. Numele unui sfânt, care se dă copilului la Botez, îl face pe noul botezat ucenicul aceluia sfânt al cărui nume îl poartă. Prin aceasta, sfântul devine rugător, ajutător și protector al copilului creștin înaintea lui Dumnezeu, atât

în această viață, cât și după moarte și la înfricoșătoarea Judecată de Apoi. Un creștin fără nume de sfânt în viață rămâne fără protector și mijlocitor permanent la Dumnezeu. Și ce este mai rău decât aceasta?”.

Din nefericire, unii părinți, nu sesizează întotdeauna că sunt părinți și că trebuie să-și asume primele responsabilități, să conștientizeze că orice faptă a lor proprie față de copilul pe care l-au procreat poate avea re-

percursiuni negative proiectate în viitorul odraslei. Nu mai e vorba de plăcutul joc al iubirii, ci un adevăr. Un adevăr care începe la primărie, la declararea nașterii fătului. Unde, firește, părintele (de regulă, tatăl) trebuie nu doar să-și recunoască urmașul, ci trebuie să-i și dea un nume. Și cum Biserica nu mai este un punct de reper, locul sfinților este adeseori luat de fotbaliști, actori, personaje de film etc.

Site-ul românesc www.one.ro a realizat o trecere în

revistă a numelor de botez ilegale în 10 țări, printre care și România. Astfel, unii părinți au încercat să-și boteze odrasla cu nume precum: Noua Zeelandă - Tatula Does the Hula From Hawaii (Tatula dansează Hula din Hawaii) – acest nume a fost interzis, dar permise au fost: Number 16 Bus Shelter (Depoul de autobuze numărul 16) și Violence (Violența); Suedia - Brfxxccxxmnpcccclllmmnprxvclmnckssqlbb11116; Metallica, IKEA, Veranda și Q. „Google” a fost acceptat; Malaiezia a adoptat o listă cu nume în neconcordanță cu tradițiile sale religioase, printre numele nedorite fiind: Chow Tow (Cap Murdar), An Chwar (Șarpe), Khiow Khoo (Cocoașa), Sor Chai (Nebun) sau Woti (Act sexual); China – țară în care e greu să găsești un nume mai rar, o familie și-a botezat copilul @, care în simbolurile chinezești seamănă cu expresia „iubește-l”, însă autoritățile l-au respins; Danemarca – dispune de o listă cu 7.000 de nume de botez ilegale.

¹ Antroponim, antroponime, s. n. 1. Nume de persoană (prenume, patronim sau poreclă); antroponim. 2. Toponim provenit dintr-un nume de persoană. – Din fr. anthroponyme.

² Sinaxar, sinaxare, s. n. Carte care cuprinde pe scurt viețile sfinților; Calendar creștin în care apar înregistrate numele sfinților (pe zile). – Din gr. sinaxári(on).

³ Marin, Ana, Considerații privind interferențele româno-sudslave în antroponimie. Constanța, Ovidius University Annals of Philology Volume XIII, 2002, p. 149-158.

⁴ Pătruț, Ioan, Originea și structura antroponimelor românești, comunicare prezentată la Al IX-lea Simpozion Național de Onomastică, Cluj-Napoca, 16-18 octombrie 1990 și publicată în Dacoromania, serie nouă, VII – VIII, 2002 – 2003, Cluj-Napoca, p. 159-163.

⁵ Moldoveanu, Gheorghe C., Antroponimia, parte integrantă a tradițiilor culturale românești. Iași: Revista română, p. 16. <http://astra.iasi.roedu.net/pdf/nr62p15-17.pdf> (Accesat în 10 noiembrie 2014).

(Continuare în numărul viitor)

Dușan Baiski

Светосавска прослава

Свети Сава, како већ добро знамо, био је први српски архи-епископ, ктитор многих школа и болница, зато је и сматран светитељем деца, ђака.

Тако се и код нас, у Чанаду, овај велики просветитељ прославио по старом, лепом обичају. Поподневна литургија окупила је Чанаце око Свете Мајке, цркве, док је на вечерње било око 40 деца са својим родитељима да би присуствовали резању славског колача. Кумови су били браћа Невена и Ненад Филипов, а славску ружу за следећу годину преузела је Вида

Анујки за своју унуку, Драгану. После резања колача, деца су рецитовала песмице посвећене Св. Сави и одпевали химну „Ускликнимо с љубављу“.

Господин Радослав Стојков, месни парох, одржао је леп говор у којему је увеличао свето име Раска Немањића, честитао новим кумовима и свој деци пођелео сретну славу, пуно здравља и успеха, а њиховим родитељима поручио да не дозволе да се ови лепо обичаји изгубе.

Проф. Славица Божин

Чанад

Чанад је једно од најпознатијих насеља у доњем току Мориша. Основали су га још у неолитском добу сточари и пољопривредници. Присуство дачанског становништва дуже време на овим просторима доказано је археолошким проналасцима. Након првог дако-римског рата са почетка првог миленијума нове ере овај простор долази под римски утицај. Док је Дакија била римска провинција, у опсегу садашњег атара постојао је каструм где је било стационирано једно одељење XIII легије Ђемина. Пронађене су бројне цигле са утиснутим печатом Легије као и делови мермерних споменика са латинским текстом, како у Чанаду, тако и у суседном Семиклушу, који је тада био саставни део овог великог утврђења и његова предстража. Тада се називао *Морисена (Morisenum)*, односно *Моришград*.

На овом простору била је развијена пољопривреда и занатство како би се обезбедиле потребе римског гарнизона. Након повлачења Римљана, овуда пролазе номадски народи, али они неће пореметити рурални живот дако-римског становништва.

На размеђи првог и другог миленијума после Христа, *Urbs Morisena*, сада већ развијено урбано насеље, постаје престоница кнежевине на челу са војводом Ахтумом. Ту је Ахтум подигао свој дворца, један манастир „грчког“ обреда посвећен Св. Јовану Крститељу и утврђење у виду одбрамбеног шанца са водом из Мориша, земљаним насипом и дрвеним палисадама. Развија се трговина и транспорт соли на Моришу, оснива се велико складиште за со. Овде ће се одиграти и знаменита битка код *Марошвара* између обласног поглавара Ахтума и представника мађарског краља Стефана на челу са Чанадинусом. Ахтум бива побеђен, а град добија име према победнику Чанадинусу. Уследио је нов период развоја места: граде се куће од тврдог материјала, калуђери грчког обреда су измештени на другу локацију и њихово место заузимају „латински“ фратри, оснива се прва школа (прва школа на територији садашње Румуније), епископ Герхард Сагредо оснива католичку бискупију, гради цркве... град се развија као права престоница све до навалe Татара 1241. године, када је претрпео страшна разарања и пустошења. Изгледа да није успео да поврати свој некадашњи сјај и углед.

У другој половини XV века досељавају се Срби који долазе са југа бежећи испред Турака. И наредног века Чанад ће бити у центру збивања: опустошиће га 1514. године устаници Ђерђа Доже, у овим крајевима сукобиће се и Запољина војска са побуњеним Србима и Румунима под Јованом Ненадом 1526-27. године, Турци ће га опседати више пута – 1551. и 1552. године, борбе за његово ослобођење водиће се од 1595. до 1598. године.

Из турских тештера дознајемо да је 1557/58. године у Чанаду било 45 опорезованих кућа, махом српских и румунских сточарских породица. Век и по касније, 1717. године пописивачи су забележили само 40 домова. Познати светски путник Евлија Челебија оставио нам је опис (1660. године) чанадске тврђаве и града:

Зидови унутрашње тврђаве имају обим од 700 корака. У унутрашњости тврђаве налазе се велике џамије претворене из хришћанских цркава. Ту се још налазе станови имама, мујезина, ђеџаје и шефа војне музике. Такође овде се налазе и складишта за муницију, велики топови, магаци за провијант. Тврђава има две звезде капије. Између капија и шанца је подземна тамница. Прилепљен уз тамницу је велики торањ тврђаве, сазидан од цигала.

Спољна тврђава је паланка ограда зидом од набијене земље, са капијом према југу. Обим тврђаве је 1000 корака и ту се налази 185 кућа, већих или мањих, покривених шиндром или црепом. Посебна по изгледу је кућа управникова. Поред овог сараја налази се манастир у рушевинама. Има осам дућана. Сви сокаци су патосани даском, пошто је овде оштра зима.

Спољни град је ограда само великим гредама и најпросторнији је. Има три добре капије – северну,

западну и јужну. Има 350 пространих кућа, грађених од камена и покривених ћарамидом црвеном као руже, са великим капијама. Ту се налазе и лепа домаћинства са пространим баштама. Али има и кућа покривених трском и рогозом, а то су станови сиромаша.

У граду се налазе 12 мањих џамија, три школе, три манастира за дервише, 30 дућана, мало купатило и три хана за трговце. И изван утврђења налазе се куће, али им се незна број. Становништво доноси воду са Мориша. Клима је пријатна и ту се могу видети лепи момци и девојке...

Овај идиличан опис Чанада треба узети са резервом имајући у виду да је Челебија познат по претеривањима у својим путописима. Ипак се да закључити да је место било довољно развијено.

Међутим, након Карловачког мира 1699. године и ова тврђава је укинута и срушена. После 1718. године почела је обнова насеља и систематизација, број становника се стално повећавао досељавањем и колонизацијом.

Број Срба се повећао после Велике сеобе и након што је укинута Потиско-поморишка граница. Насеље је једног тренутка преименовано у *Српски Чанад*, за разлику од *Немачког Чанада*, који су основали колонизирани Немци тик уз старо село. У међуратном периоду насеље се звало *Велики Чанад*, да би у наше време поново било названо *Чанад*.

Срби су ту од старине имали своју цркву и активан културно-национални живот.

Љубомир Степанов

Живот и дело Светога Саве

Најмлађи син Стефана Немање, великог спрског жупана, звао се Растко. Рођен је 1173. године када су му родитељи били већ у поодмаклим годинама. Његови биографи, Доментијан и Теодосије, кажу да је Растко на двору свога оца добио солидно образовање, и да је био врло даровит дјечко. Од самог рођења био је окружен натприродном љубављу својих родитеља. Када је навршио петнаест година добио је од оца дио државе на управу, међутим, Растка то није много занимало, више времена је проводио у читању „божанствених, светих књига“, и у размишљању како да се одвоји од свијета и оде у манастир, да се посвети Богу.

Једне прилике када је дошао из Хума, области којом је управљао, на двору свога оца затекао је неколико монаха који су скупљали милостињу за светогорске манастире, међу њима био је и један Рус. Растко се упозна са њима, распита се како се живи на Светој Гори, па кад је сазнао да је тамо управо онако како је он желио, мимо знања својих родитеља, договори се са њима да заједно иду у Свету Гору. Одлучио је да побегне од љубави родитељске, да би

се потпуно предао љубави Божијој. Растко замоли родитеље да га пусте у лов на јелене, па док је би у лову у планини, искраде се од друштва, и са духовником Светогорцем и неколико вјерних слугу оде у Атос. Овако нешто се могло и очекивати од младог принца Растка, јер је љубав према Богу ширила његово биће до неслућених граница. Умјесто да влада многим, он је изабрао да служи свима.

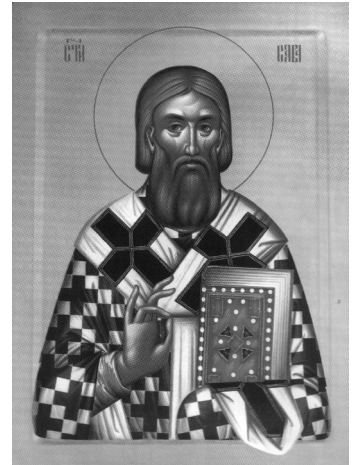
Следећег дана двор је сазнао за његово бјекство. Избезумљени отац посла потјеру и једном од својих војвода, по ријечима Теодосија, рече: „Знаш колики је бол од љубави према дјец и огањ што вазда гори и никад се не може угасити. Зато, љубазни, ако си икад примио какво добро од нас – сада је вријеме да љубав покажеш. Ако се пожурити да стигнеш и вратиш сина мојега, и тиме утјешити срце моје и матери душу од смрти ослободиш, заслужићеш многа добра, више од првих, и ја ћу ти их дати“.

Војвода похита што брже може и преко Солуна дође у Свету Гору. Ту се распита за Растка и дозна да је он у манастиру Светог Пантелејмона. Нашавши га тамо обрадова се војвода веома, и рече Растку да ће га вратити кући милом или силом. Тада у ноћи, уплашен да га силом не врате, Растко Немањић зажели да смјеста прими монашку ризу.

По правилима монашким он је требао остати искушеник неколико година, па тек онда бити пострижен за монаха. Но зар он по ријечима владике Николаја Велимировића није био искушеник цијелог свог младога вијека, и зар се није показао као побједилац свих искушења. Према себи је цијелога живота био строг, а према другима благ. Све што је имао давао је другима – живјео је за друге. За себе ништа није тражио, а све је добијао и имао. Увијек је мислио о добру, желио добро и чинио добро.

Игуман и братство манастира Св. Памтелејмона (Стари Русик) фасцинирани случајем да један млад принц долази у манастир са жељом да у њему остане, одлучише да га замонаше на свеноћном бденију, у вријеме док је уморна Немањина потјера спавала од превеликог умора од пута. Умјесто световног и понизног имена Растка, на монашењу доби име Сава. Чувши за ово, српски војници, очајни, насрнуше на монахе. Но Сава их утјешити, рекавши им да је то воља Божија, и даде им своје световно одијело и власи његове пострижене косе да однесу његовим родитељима.

(Наставак у следећем броју)

Efectuarea controlului pentru trecerea frontierei de stat

Ținând cont de apropierea geografică a comunei Cenad cu Ungaria și faptul că această localitate este străbătută de un drum național important, cred că toți am trecut, măcar o dată, frontiera prin punctul de trecere Cenad-Kizombor, sau prin „vamă”, așa cum este el cunoscut. Cei care își amintesc anul 2000, atunci când a fost deschis prima dată acest punct de trecere a frontierei, mai întâi numai pe timpul zilei, cu gherete improvizate, sau anul 2004 când a fost inaugurată clădirea nouă (în care funcționează și acum) sau călătorul care mai des sau mai rar trece dintr-o țară în alta, nu pot să nu remarce schimbările care au intervenit de-a lungul anilor în control de frontieră.

În mod sigur, ne amintim și de anul 2007, mai precis data de 1 ianuarie, dată la care România a devenit membră a Uniunii Europene și de când controlul în acest punct de frontieră a suferit schimbări majore, în bine și în folosul cetățeanului, tocmai pentru aplicarea și respectarea, în cadrul primului pilon al U.E., a dreptului la libera circulație a persoanelor: „Orice cetățean al U.E. are dreptul de a se deplasa și de a-și stabili reședința în mod liber pe teritoriul statelor membre” (art. 45 – Carta Uniunii Europene privind drepturile fundamentale).

De la această dată, controlul de frontieră se aplică atât de România, cât și de Ungaria, după principiul „o singură oprire”, doar pe teritoriul uneia dintre state, iar cei care efectuează controlul sunt polițiștii de frontieră români, respectiv polițiștii maghiari.

Referitor la tema acestui articol, respectiv prevederile legale privind efectuarea controlului pentru trecerea frontierei de stat, acestea se regăsesc în legislația română în capitolul III – Regimul juridic al frontierei de stat, din O.U.G. nr.105/2001, actualizată, în cea mai mare parte în Secțiunea a 2-a – Efectuarea controlului pentru trecerea frontierei de stat, dar și în Secțiunea 1 – Dispoziții generale.

Astfel, din punctul de vedere al U.E., frontiera dintre România și Ungaria este considerată frontieră internă dar, mare atenție, a nu se confunda cu conceptul de frontieră internă referitor la Spațiul Schengen! Trecerea frontierei de stat a României de către persoane, mijloace de transport, mărfuri și alte bunuri se face prin punctele de trecere a frontierei de stat deschise traficului internațional. Trecerea frontierei de stat a României se poate face și prin alte locuri, în condițiile stabilite de comun acord prin documente bilaterale încheiate de România cu statele vecine (de exemplu, cu ocazia Zilelor Euroregiunii D.K.M.T., anual, în luna mai, când trecerea frontierei se poate face în Ungaria și Serbia prin zona Triplex Confinium de lângă Beba Veche). Deschiderea de noi puncte de trecere sau închiderea temporară ori definitivă a celor existente se face prin hotărâre a Guvernului. Deschiderea ocazională a unor puncte de trecere în vederea desfășurării unor activități cu caracter festiv sau religios și orarul lor de funcționare se efectuează cu aprobarea inspectorului general al poliției de frontieră.

Controlul efectuat la trecerea frontierei de stat are ca scop verificarea și constatarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege pentru intrarea și ieșirea în/din țară a persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și altor bunuri. Șeful punctului de trecere este polițist de frontieră și coordonează întreaga activitate din punctul de trecere; acesta împreună cu șefii unităților tuturor autorităților care au, potrivit legii, competente de control privind trecerea frontierei de stat organizează modul de desfășurare a activității echipelor de control.

Controlul pașapoartelor și al celorlalte documente pentru trecerea frontierei de stat române, eliberate de autoritățile române, precum și al celor eliberate de autoritățile străine, recunoscute sau acceptate de statul român, potrivit legii, se face de către polițistul de frontieră

La controlul de frontieră, cetățenii străini sau apatrizii care intră în România trebuie să facă dovada că îndeplinesc condițiile și formalitățile de intrare și de ședere stabilite de statul român. În cazurile în care se constată că documentele de călătorie nu întrunesc condițiile prevăzute de lege pentru a da dreptul titularului acestora să intre ori să iasă în/din țară sau există suspiciuni cu privire la autenticitatea documentelor, șeful punctului de trecere va dispune clarificarea situației și luarea măsurilor prevăzute de lege.

Șeful punctului de trecere poate dispune întreruperea călătoriei unei persoane dacă s-a constatat că aceasta nu îndeplinește cerințele prevăzute de lege pentru trecerea frontierei de stat române.

Controlul pentru protecția sanitară a teritoriului României și cel privind protecția mediului se execută, potrivit legii, asupra persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și altor bunuri, indiferent de proveniență și destinația lor. Persoanei care nu se supune controlului sanitar nu i se permite trecerea frontierei de stat. În punctul de trecere a frontierei de stat controlul sanitar-uman, sanitar-veterinar, fitosanitar și cel privind protecția mediului se organizează și se execută potrivit normelor stabilite de legislația în vigoare.

Trecerea peste frontiera de stat de către persoane fizice a armelor de vânătoare, de tir și munițiilor aferente acestora, a armelor cu aer comprimat, precum și a armelor de panoplie este permisă numai dacă acestea sunt înscrise în documentele de trecere a frontierei, de către autoritățile care au eliberat aceste documente sau au acordat viza română. Armele de vânătoare, de tir, cu aer comprimat, munițiile pentru acestea, precum și armele de panoplie aflate asupra călătorilor în tranzit, pe care aceștia le-au declarat, se sigilează la intrarea în țară de către personalul poliției de frontieră. Pe timpul tranzitării teritoriului României, călătorilor le este interzis să înstrăineze armele și munițiile sau să rupă sigiliile aplicate. La ieșirea din țară se verifică integritatea și autenticitatea sigiliilor și dacă datele de identificare a armelor și munițiilor corespund cu

cele înscrise în documentul de trecere a frontierei de stat.

La autoturismele, autobuzele, autocarele, automarfarele și celelalte mijloace de transport rutiere care intră sau ies din țară, controlul pentru trecerea frontierei se efectuează în punctele de trecere rutiere.

Controlul pentru trecerea frontierei al trenurilor se efectuează în stația de frontieră sau, pe parcurs, între stația de frontieră și o stație interioară.

În aeroporturi, controlul pentru trecerea frontierei se face la plecarea și la sosirea aeronavelor în/din curse internaționale. Călătorilor în tranzit, cu escală în România, nu li se efectuează controlul pașapoartelor dacă nu părăsesc aerogara, cu excepția situațiilor deosebite ce reclamă efectuarea acestui control.

Încălcarea dispozițiilor prevăzute în O.U.G. nr. 105/2001 atrage, după caz, răspunderea penală, civilă, contravențională sau administrativă a persoanei vinovate.

Mai mult decât atât, datorită importanței care se acordă protecției frontierelor, legiuitorul român a considerat că infracțiunile referitoare la regimul juridic al frontierei de stat trebuie să fie incluse în Noul Cod Penal (Titlul 3 – Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat, cap. 2 – Infracțiuni privind frontiera de stat, art. 262-264).

Astfel, intrarea sau ieșirea din țară prin trecerea ilegală a frontierei de stat a României se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

Dacă fapta a fost săvârșită în scopul sustragerii de la tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei pedepse ori a unei măsuri educative, privative de libertate, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani. Tentativa se pedepsește.

Racolarea, îndrumarea, călăuzirea, transportarea, transferarea sau adăpostirea unei persoane, în scopul trecerii frauduloase a frontierei de stat a României, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

Când fapta a fost săvârșită în scopul de a obține, direct sau indirect, un folos patrimonial ori prin mijloace care pun în pericol viața, integritatea sau sănătatea migrantului, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani. Tentativa se pedepsește.

Fapta persoanei care facilitează, prin orice mijloace, rămânerea ilegală pe teritoriul României a unei persoane, victimă a unei infracțiuni de trafic de persoane, de minori sau de migranți, care nu are cetățenie română și nici domiciliul în România, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani. Când fapta a fost săvârșită în scopul de a obține, direct sau indirect, un folos patrimonial, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani. Dacă aceste fapte sunt săvârșite cu privire la un străin aflat ilegal pe teritoriul României, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.

În concluzie, *Dura lex, sed lex* (Legea e aspră, dar e lege) pentru că *Ignorantia legem non excusat* (ignoranța nu scuză încălcarea legii) sau *Ignorantia iuris nocet* (ignorarea justiției dăunează).

Comisar șef de poliție
Tiberiu-Ioan BOCIAT

Mica publicitate

Cumpărări

- Cumpăr pentru colecția personală următoarele numere din revista „Cenăzeanul: 1/1997; 3, 4, 5, 6/1998; 2/2000. E-mail de contact: redacția.cenazeanul@gmail.com.

TALON

pentru mica publicitate

- se completează cu litere de tipar -

Nume.....

Prenume.....

Adresă.....

Telefon.....

Categoria anunțului (vânzări, cumpărări, închirieri, aniversări, comemorări, decese):

Textul anuntului:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Pentru publicarea anunțului în revista „Cenăzeanul“, talonul se depune în cutia special instalată la Primăria Cenad, în orice zi din lunile impare și până cel târziu în data de 20 ale lunii în lunile pare. Se acceptă și fotografii. Revista apare de șase ori pe an, în primele zile ale lunilor impare (ianuarie, martie, mai, iulie, septembrie, noiembrie).

Anunțurile vor apărea și pe site-ul oficial al comunei Cenad, www.cenad.ro, în cadrul formatului digital al revistei.

Cupa Banatului – ediția a VI-a

În perioada 12-14 decembrie 2014, la hala agroalimentară din Sânnicolau Mare a avut loc cea de-a VI-a ediție a Cupei Banatului, competiție organizată de Asociația Crescătorilor de Păsări de Rasă și Ornament și

Animale de Blasă „Nako” din orașul de pe Aranca.

Ca și la edițiile precedente, au fost expuse exemplare de mare calitate și de o frumusețe deosebită. Au participat expozanți din Banatul Românesc, dar și din Banatul Sârbesc și Banatul Unguresc. Au participat 67 de crescători de porumbei, (cu 734 de exemplare). La rândul lor, 37 de crescători de găini au expus 278 de exemplare, iar 26 de crescători de iepuri s-au mândrit cu 120 de exemplare. S-au expus foarte multe rase de porumbei, găini și iepuri, exemplare medaliat la diferite expoziții din țară și străinătate, și chiar cele opt exemplare campioane naționale de la expoziția națională de la Suceava, din luna noiembrie 2014. Și de data aceasta, expoziția a fost vizitată de foarte mulți iubitori de păsări și animale, atât din Banatul Românesc, cât și de cetățeni din Serbia, Ungaria, Bulgaria și Republica Moldova.

Cele peste 50 de rase de porumbei, atât românești, cât și străine, au fost de mare calitate și unele de o frumusețe deosebită. Și la găini s-au expus peste 20 de rase, de la cele pitice la cele grele gen Brahma sau Rochin. Iepuri, de diferite mărimi sau culori, au fost apreciați de vizitatori. Și cum unele exemplare au fost puse spre vânzare, aceștia și-au găsit repede alți stăpâni.

Cu toate că în lunile octombrie, noiembrie și decembrie au fost organizate alte șapte expoziții, la care au participat și bănațenii, spre cinstea lor au onorat și această ultimă competiție din anul 2014 din Banat și chiar din țară.

După evenimentul de la Sânnicolau Mare, s-a participat la o expoziție internațională la Vârșet, în Serbia, unde membri ai asociației „Nako” au obținut 17 titluri de campion.

Dacă oful meu de ani de zile a fost că cenăzenii nu au expus exemplare de nici un fel, acum am avut un cenăzean la capitolul „iepur”, Ioan Radu, stabilit acum la Sânnicolau Mare, dar și la porumbei, pe tânărul Zlata Pavlovici, la capitolul „porumbei”, tatăl acestuia fiind cenăzean de origine.

Poate anul acesta, în 2015, vom avea parte de o expoziție cu mult mai mare, cu mult mai mulți crescători din țară și străinătate.

Pescari cenăzeni pe alte meleaguri (VI)

Acum, la începutul sezon de pescuit, le dorim pescarilor cenăzeni ca 2015 să fie mai prințător decât anul 2014, iar partidele de pescuit să se arate cât mai atractive. Desigur, pentru un pescar autentic, orice ieșire în mijlocul naturii, în aer curat, la o partidă de pescuit, este întotdeauna un prilej de bucurie și destindere. Dar parcă partida este mai interesantă dacă poposesc în mincioc și câțiva „solzoși”.

Din păcate, la noi, preocuparea organelor abilitate pentru gospodărirea și popularea apelor neamenajate în exploatarea piscicole se limitează la încasarea taxelor pentru vizarea anuală a permisului de pescuit. Noroc cu vecinii noștri din Ungaria, care dovedesc o altă grijă față de apele publice, fie ele canale, bălți sau lacuri neamenajate.

Pentru a le facilita pescarilor noștri cenăzeni accesul la pescuitul legal din Ungaria și despre condițiile și posibilitățile de pescuit în țara vecină am cules date de la un pescar cenăzean și anume Sabin Tolcea.

Astfel, pentru obținerea permisului de pescuit în Ungaria este nevoie de următoarele acte:

- permis de pescuit vizat în România;
- buletin de identitate;
- pentru a ajunge la locul de pescuit, se percepe o

taxă pentru fiecare conducător auto de 5.000 ft/an.

Taxa de pescuit pentru un an în ape neamenajate este diferită în funcție de locul unde îți faci permisul de pescuit și anume la Makó se percepe 22.000 ft/an, iar la Szeged 18.000 ft/an.

Din regulamentul de pescuit amintim următoarele: maximum două undițe cu două cârlige fiecare; juvelnic; mincioc; cântar.

Există specii de pești la care nu se ține cont de prohibiție și anume: caras, roșioară, plătică, babușcă și oblete. Cantitatea admisă pentru o zi de pescuit este de maximum 10 kg la speciile amintite. La alte specii precum crap, șalău, somn, mreană etc. numărul maxim este de cinci bucăți, cu respectarea dimensiunilor legale. Există o condiție și anume: din cele cinci bucăți admise la speciile sus-menționate este obligatoriu să fie trei specii.

Locurile admise pentru pescuit pe baza permisului vizat sunt. Tisa, Mureș, Tisa Moartă și toată rețeaua de canale și bălți neamenajate existente. Pe râurile Mureș și Tisa există anumite porțiuni declarate rezervații naturale, unde pescuitul este interzis, dar ele sunt menționate în permisul de pescuit.

Permisele de pescuit se pot obține la Makó, pe Strada Principală, la magazinul de articole de pescuit, semnalat prin prezența unei bărci în fața intrării. La Szeged, permisele de pescuit se fac la magazinul cu articole de pescuit „T-Fish” situat pe artera principală, după trecerea podului peste Tisa, în direcția magazinului „Metro”.

Gheorghe Anuichi

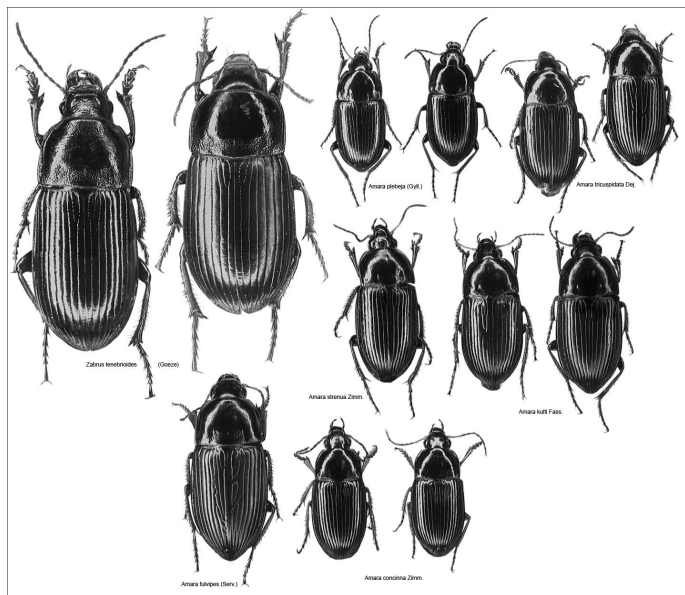
Pescar de serviciu: ing. G. Ivașcu

Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni

Ne aflăm la începutul primăverii, anotimp în care se intensifică activitatea agricultorilor atât în grădină, cât și în câmp. În rândurile ce urmează, facem referire la lunile martie și aprilie, luni în care se însămânțează aproape toate culturile de primăvară. Ca și lucrare ce trebuie să fie în curs de finalizare în grădină este plantatul pomilor fructiferi și al viței de vie.

Aceasta se poate face cu șanse maxime de prindere până la pornirea în vegetație a acestora. Despre tehnologia de plantare am vorbit în articolele anterioare, dar acum vă putem indica o sursă pentru procurarea unui material de plantare corespunzător. Aceasta ar fi pepiniera situată în Sănnicolau Mare, pe Drumul Nerăului, proprietate a familiei Mocanu. Pepiniera asigură puiți de calitate din toate speciile în fară de nuc (inclusiv gutui). Din fiecare specie se asigură trei-patru soiuri, cu eșalonare de coacere, unele fiind mai timpurii, iar altele mai târzii. Pentru informații suplimentare puteți apela la numărul de telefon 0744-784.951 (ing. Aurica Mocanu).

Gândacul ghebos (*Zabrus Tenebrioides*)

Dacă vă hotărâți să plantați vie, pentru butași puteți să apelați cu deplină încredere la următoarele numere de telefon: 0788-085.522 sau 0724-040.308 (ing. Svetlana Ghilco). Materialul este de o calitate deosebită, fiind produs în Via Veneto, în nordul Italiei, fiind și din soiurile

românești, atât de masă, cât și de vin, aclimatizate la noi. Locația furnizorului se află la Timișoara.

Dintre tratamentele ce se execută în această perioadă la pomii fructiferi ar fi tratamentul cu Confidor Oil 1,5% (în caz că nu a fost efectuat și tratamentul cu zeamă bordeleză 1%) înainte de deschiderea florilor, în faza de buton a mugurilor floriferi. Produsele se găsesc la magazinul „Glissando” din Sănnicolau Mare (str. Gării nr. 2, tel. 0256-372.545).

Gândacul bălos (*Lema melanopa*)

Semănatul în grădina de legume se desfășoară în plin începându-se cu culturile din urgența I și anume: spanac, salată, morcov, pătrunjel, păstârnac, ridichi de lună, ceapă, usturoi, mazăre etc. În aprilie se continuă cu cartofi, fasole, castraveți, plante care sunt iubitoare de căldură. Fertilizarea acestor culturi este bine să se facă cu îngrășăminte organice descompuse și anume mranită în cantitate de 1-1,5 kg/mp.

Ca lucrări de câmp după pregătirea prealabilă a terenului se seamănă culturile de urgența I și anume: lucernă, trifoi, mazărice, borceag etc. În momentul în care temperatura solului depășește 8° C, se poate începe semănatul porumbului și după aceea al soiei. Una dintre lucrările care se desfășoară în câmp în această perioadă este erbicidarea păioaselor de toamnă. Vă redăm mai jos câteva produse oferite de magazinul „Glissando”:

Îngrășăminte chimice:

- azotat de amoniu – 92 lei/sac;
- complex 20:20:20 – 108 lei/sac;
- complex 15:15:15 – 115 lei/sac;
- uree – 105 lei/sac.

Erbicide pentru păioase:

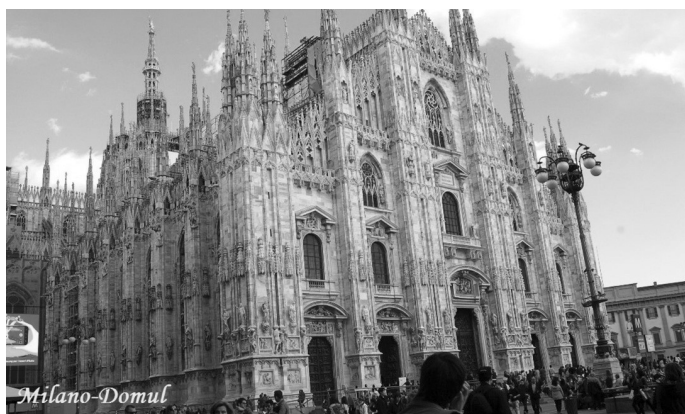
- Granstar – 20 g/ha – 38 lei;
- Rival Superstar – 20 g/ha – 41 lei;
- Mustang – 0,5 l/ha – 120 lei/l;
- SDMA – 1 l/ha – 28 lei/l.

La cerealele păioase de primăvară se va executa în caz de nevoie tratarea împotriva atacului de Zabrus Tenebrioides (gândacul ghebos) sau al gândacului bălos (*Lema melanopa*). Se va folosi unul din produsele: Decis 25 EC – 0,3-0,5 l/ha, Karate – 25 g/litru etc.

Ing. G. Ivașcu

Jurnal de croazieră cu nava „MSC Orchestra“, 7-15 aprilie 2014 (VI)

Măști, 15 aprilie, ora 9 dimineața, am ajuns din nou la Genova Check-out, a durat aproximativ 20 minute. După ce ne-am recuperat bagajele, cu un autocar special pentru noi ne-am îndreptat spre Milano, cel mai mare și mai puternic oraș al Italiei de Nord, capitala Lombardiei, dar și a operei lirice, a modei și a shopping-ului. Am fost în Milano de mai multe ori și de fiecare dată am încercat să descopăr romantismul clasic italian peste tot pe unde mă plimbam. Deși regăsești la tot pasul clădiri, spații

sau locații ce încântă ochiul și probabil inima unui artist sau a unui arhitect, eu personal, ca mulți alții, am fost impresionat de Piazza Duomo. Clădirea ce domină piața e, bineînțeles, Domul din Milano. Este a opta catedrală

după înălțime, 108,5 metri, fiind până în 1959 cea mai înaltă clădire din oraș. În mijlocul pieței se află monumentul statuii ecvestre a regelui Victor Emmanuel al II-lea, ridicat în 1896. Ne-am continuat plimbarea în jurul pieței și am intrat în Galeriile Victor Emmanuel al II-lea, edificate în secolul XIX. Construcția rămâne elegantă, ridicată pe patru etaje, de o parte și alta a celor două artere pietonale ce se intersectează în mijlocul galeriei. Întreaga zonă pietonală este acoperită de arcade din sticlă pe suport de elemente forjate, iar pardoseala este un co-

vor mozaicat, cu elemente florale și geometrice. După ce străbăteam întreaga alee pietonală din Galerie, la capătul opus Piazza Duomo, ajungem în altă piață, mai mică, dar atrăgătoare din punct de vedere turistic. Este Piazza della Scala. Apoi, inevitabil, ajungi în fața Teatro alla Scala, ce nu mai are nevoie de prezentare. Clădirea teatrului nu e nici remarcabilă, nici frumoasă, chiar sobră, dar asta nu are a face cu fala de care se bucură. În final, ne-am odihnit pe o bancă și am admirat în mijlocul pieței statuia lui Leonardo da Vinci, un monument din 1872 ce omagiază prezența, chiar și pentru puțin timp la Milano, a marelui artist. Seara, am fost cazați la Hotel Ibis Milano Centro, situat pe Via Finocchiaro Aprile. Hotelul este cam cel mai mare din zonă și foarte aproape de Piazza Duomo. Este un hotel modern, cu camere dotate pe măsură, cu televizor, cartelă magnetică la intrare, un hotel super, unde aș sta și a doua oară, dacă aș mai ajunge la Milano. Miercuri, 16 aprilie, dimineața la orele 8,10 (ora locală) am decolat de pe aeroportul Orio al Serio din Bergamo, sosind la Timișoara, pe aeroportul Traian Vuia, în jurul orei 10,50, ora României.

Aici am încheiat povestirile mele despre cele patru orașe-porturi în care am oprit în timpul croazierei. Poate că unora li s-au părut oarecum plictisitoare, dar eu sunt fericit că am reușit să le aștern pe hârtie și încă sper că vă vor fi cândva și vouă de folos și în același timp să vă fac să îndrăgiți acest gen de călătorie. Dacă nu ați mai fost în croaziere, nu le evitați! Vaporul este așa de mare încât nu veti simți absolut nimic. Nici un rău de mare, nimic. Totul este la superlativ. Tot ce v-am scris nu ar fi fost posibil fără organizatorul croazierei, Agenția de Turism Robinson Crusoe din Timișoara, director Simina Grozav, căreia îi mulțumim din tot sufletul. Da, și ca o concluzie... da... mai vrem și o altă croazieră, poate pe Oceanul Pacific...

Prof. Ioan Popovici

Din albumul de familie

Colecția: Dorin Dronca

Colăcei picanți

În ultima vreme, am remarcat că nu mă mai mulțumesc să mănânc la micul dejun sau la cină tradiționalele sendviciuri. Pe de altă parte, deși există nenumărate sortimente de mezeluri, acum parcă toate au același gust și consistență. În copilăria mea (anii 70) erau puține sortimente de mezeluri, dar gustul lor și acum îl simt în cerul gurii. Probabil că nu sunt singura...

M-am hotărât să încerc ceva nou, care se pretează pentru o gustare sau poate înlocui cu succes plictisitoarele mezeluri pe pâine.

Se încălzește puțin 250 ml lapte, se adaugă 2 ouă întregi, 1 linguriță de zahăr, 1 linguriță de sare, 1 linguriță de Vegeta, câte 1 linguriță de cimbru, oregano, busuioc sau salvie uscată, precum și 25 de grame drojdie. Dacă folosim drojdie uscată, aceasta se amestecă în ½ kg de făină. Dacă există făină integrală (mai nou se găsește), atunci proporția este de 400 grame făină albă și 100 grame făină integrală. Eu am pus făină de ambele feluri, întrucât ne străduim să consumăm cât mai multe produse din făină integrală, având în vedere conținutul mare de vitamine și minerale. Dacă lucrăm cu drojdie proaspătă, lăsăm să crească în laptele aseasonat și apoi amestecăm cu făina. Frământăm aluatul pe planșetă. Lăsăm să crească și, între timp, pregătim umplutura.

Pentru umplutură tăiem mărunt cca 15 cm dintr-un praz sau o ceapă, 15-20 măsline verzi fără sămburi, 6 bucăți de roșii uscate (din borcan), 100 grame șuncă, 50 grame cașcaval. Amestecăm, aseasonăm cu piper și Vegeta, ținând cont de faptul că măslinele sunt un pic sărate.

Împărțim aluatul în 8 bucăți egale. Întindem fiecare bucată, punem în mijloc 2 linguri de umplutură, adunăm colțurile și formăm o bilă. Colțurile adunate vor fi în partea de jos, astfel le așezăm în tava unsă cu ulei. Deasupra le ungem cu unt topit sau cu un ou bătut.

Punem tava în cuptor și pornim la 180 de grade. Menținem focul la această temperatură până colăceii se coc, astfel încât scobitoarea înfiptă iasă curată.

Limba de vită cu două sosuri diferite

Limba de vită nu mai e de mult o delicată pe care să nu ne-o putem permite; aș îndrăzni chiar să afirm că nu face parte din categoria alimentelor scumpe, având în vedere că, de fapt, e carne fără os, însă e posibil ca mulți să evite prepararea ei, considerând că e prea complicată. Nu e nicidecum așa. Limba de vită (sau vițel) poate fi cumpărată în hala de carne și brânzeturi din piețele agroalimentare precum și la raionul de carne din supermarketuri. În măcelăriile particulare trebuie comandată în prealabil.

O limbă de vită este destul de mare și poate fi împărțită în două și servită cu două sosuri diferite, unul cald, iar celălalt rece.

Odată cumpărată, limba se spală în apă rece, se așează într-o oală încăpătoare, dacă există, într-o oală sub presiune, întrucât timpul de fierbere se reduce cu aproximativ 2/3. Pledez întotdeauna pentru utilizarea oalei sub presiune, întrucât nu este periculoasă deloc, dacă se respectă instrucțiunile de utilizare. Cea mai importantă regulă este ca atunci când începe să fluiera, focul să fie redus aproape la minim și astfel să se continue fierberea până la sfârșit.

Se adaugă apă, 2 linguri de sare, piper boabe 5-6 căței de usturoi, o ceapă, 1 morcov, 1 pătrunjel. Se pune la fiert. După aproximativ o oră (sau ½ oră în oala sub presiune) se ia de pe foc, se scoate limba, se lasă la răcit și se îndepărtează pielea albă exterioară, care trebuie să iasă ca o mânășă. Se mai pune pe foc și se continuă fierberea încă aproximativ 3 ore (sau 1 oră în oala sub presiune). Limba se lasă să se răcească și se taie felii subțiri. Sub durată fierberii se pregătesc sosurile:

1. Sos de roșii cu măsline: se toacă mărunt o ceapă mijlocie, 2-3 căței de usturoi și se călesc în ulei (de preferință de măsline). Se adaugă 1 lingură de făină apoi 2 conserve de roșii decojite (tăiate în bucăți mici) cu tot cu bulion. Se sarează un pic, se condimentează cu piper, busuioc și măghiran (oregano). Se adaugă 200 grame de măsline negre fără sămburi. Se fierbe aproximativ 5 minute, se mai potrivește gustul cu sare dacă e nevoie (măslinile sunt și ele sărate). Se servește cu partea din spate a limbii de vită, din care iasă felii mari.

2. Sos tartar: Se pregătește maioneză din 2 gălbenușe cu 200 ml ulei, 3 lingurițe muștar, sau se amestecă un borcan de maioneză cu 2-3 lingurițe muștar. Se dau pe răzătoarea mică 5 castraveți murați potrivit de mari și se adaugă la maioneză. Dacă e prea vârtoasă se adaugă smântână dulce (15% grăsime) sau 2-3 linguri de apă minerală. Se adaugă jumătate din limba fiartă și răcită, tăiată bucăți mai mici.

Pagină realizată de: **Cornelia Varga**

Concertul de colinde și datini românești - ediția a V-a

Duminică, 21 decembrie 2014, localitatea noastră a avut deosebită plăcere de a fi gazda „Concertului de colinde și datini românești” - ediția a V-a, organizat de Parohia Ortodoxă Română, cu sprijinul Consiliului Local Cenad.

Devenit deja tradiție, evenimentul se desfășoară în fiecare an la Biserica Ortodoxă Română, cu prilejul sărbătorii Nașterii Domnului, și a avut ca invitați:

- Corul Bisericii Ortodoxe Române Cenad, condus de dirijorul Ioan Dogojie;*
- Corul Bisericii Ortodoxe Române Comloșu*

Mare, condus de dirijorul Gheorghe Covaciu;

– Corul Bisericii Ortodoxe Române Sânnicolau Mare, condus de dirijorul Coriolan Vințan.

– Grup de colindători Nerău, condus de paroh Călin Cezar Cojocar;

– Grupul Armonia din Sânnicolau Mare.

Mulțumim participanților pentru prezență și prestație, mulțumim Bisericii Ortodoxe Române, Consiliului Local și Pensiunii Anka pentru sprijinul acordat!

Bibliotecar Dorin Dronca

